

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายจรูญ อินทจาร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ มาตรา ๓๒ และ
มาตรา ๔๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖
มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ
หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น
และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด
กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจ
ในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๙ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็น ผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา ๔๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศการคุ้มครองประชาชน ในด้านสาธารณสุขปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดขวางการแข่งขันไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“เครื่องตี้มแอลกอฮอล์” หมายความว่า สุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

“ผู้ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์” หมายความว่า บุคคลที่ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จนก่อให้เกิด ผลเสียต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ โดยการตี้มนั้นมีลักษณะที่ต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้น และเมื่อหยุดตี้ม จะมีอาการแสดงของการขาดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในร่างกาย

ฯลฯ

ฯลฯ

“โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยินหรือทราบข้อความ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงการสื่อสารการตลาด

“การสื่อสารการตลาด” หมายความว่า การกระทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายสินค้า บริการหรือภาพลักษณ์ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสาร การส่งเสริมการขาย การแสดงสินค้า การจัดหรือสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพิเศษ และการตลาดแบบตรง

“ข้อความ” หมายความว่า รวมถึง การกระทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษร ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใด ๆ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตีมีแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตีมีโดยตรงหรือโดยอ้อม

การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้ เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีมีแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร

มาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

ความเห็น

พิเคราะห์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว เห็นว่า มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป โดยเป็นบทบัญญัติว่าด้วยความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๑ บททั่วไป โดยเป็นบทบัญญัติที่ประกันความมั่นคงแห่งสิทธิการจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะกระทำได้ที่หลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ คือ ต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดและต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้นและจะกระทบกระเทือน

สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพมิได้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญา มิให้ต้องรับโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะที่บุคคลนั้นกระทำความผิดโดยการห้ามนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีโทษทางอาญาไปลงโทษหรือเพิ่มโทษย้อนหลังแก่การกระทำที่มีอยู่ก่อนบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ และตราบทเท่าที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไม่เป็นผู้ที่กระทำความผิด ดังนั้น จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนผู้กระทำความผิดมิได้ บุคคลดังกล่าวย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับปวงชนชาวไทย นอกเหนือจากมีสิทธิในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของผู้กระทำความผิดอาญาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ บุคคลทุกคนย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยหรือไม่ก็ตาม ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๖ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ โดยบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุขโรค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมสวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน ดังนั้นรัฐจึงมีสิทธิเข้าไปจัดระเบียบเพื่อให้เกิดผลการแข่งขันที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง การประกอบอาชีพบางประเภทอาจส่งผลร้ายต่อบุคคลผู้ซึ่งเข้ามาผูกพันสัมพันธ์ด้วยกับผู้ประกอบกิจการหรืออาชีพนั้นรัฐจะปล่อยปละละเลยให้เอกชนไปจัดระเบียบเพื่อประกอบอาชีพกันเองโดยตรงไม่ได้ และเหตุผลในการที่รัฐสามารถเข้าไปแทรกแซงการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมได้ก็เป็นไปเพื่อการใช้และการได้รับประโยชน์ร่วมกันของสังคม

สำหรับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและ

เยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตีแมลงกอสอลล์ได้ง่าย เนื่องจากเครื่องตีแมลงกอสอลล์ได้ก่อให้เกิดปัญหา ด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวม ของประเทศ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติให้มีการควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ โดยกำหนดให้ ให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตีแมลงกอสอลล์ จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับ บรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องตีแมลงกอสอลล์ที่ผลิตหรือนำเข้า กำหนดวัน หรือเวลา สถานที่ห้ามขายและสถานที่ที่มีให้บริโภคเครื่องตีแมลงกอสอลล์ การกำหนดวิธีการหรือลักษณะ การขายเครื่องตีแมลงกอสอลล์ เพื่อมิให้มีการทำโฆษณา ส่งเสริมการขาย ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การลดราคา แลก แจก แถม และโดยวิธีหรือลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ที่จะเป็น การชักจูงใจให้เด็กและเยาวชนหรือประชาชนโดยทั่วไปตีแมลงกอสอลล์มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการลดการเข้าถึงเครื่องตีแมลงกอสอลล์ได้ง่ายจนเกินไปของเด็กและเยาวชน และการควบคุมเนื้อหา ของการโฆษณาเครื่องตีแมลงกอสอลล์ หากผู้ใดฝ่าฝืนมีความผิดต้องได้รับโทษ

พิจารณาคำร้องทั้งสามคำร้องแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึง ผลของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มิได้มีข้อความที่เป็นเรื่องรับรองสิทธิและ เสรีภาพหรือให้อำนาจใด ๆ แก่บุคคลหรือองค์กร จึงไม่อาจอ้างหรือโต้แย้งว่าบทบัญญัติใดหรือกฎหมายใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ได้ ส่วนที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าบทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุม เครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ นั้น ผู้ร้องอ้างว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติ ที่มีการบัญญัติถ้อยคำที่ไม่ชัดเจนเป็นเหตุให้ผู้ร้องและประชาชนโดยทั่วไปอาจถูกกระทบกระเทือนต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สิน โดยถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจแจ้งความดำเนินคดี ซึ่งเป็นการโต้แย้ง ที่ไม่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ คำโต้แย้งจึงไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย สำหรับพระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ คำว่า “โฆษณา” และคำว่า “การสื่อสารการตลาด” เป็นบทวิเคราะห์ศัพท์ และมาตรา ๔๓ เป็นบทกำหนดโทษ ของมาตรา ๓๒ โดยเนื้อหาของบทบัญญัติ ดังกล่าวไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ ได้

การที่พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ บัญญัติเกี่ยวกับการ โฆษณาเครื่องตีแมลงกอสอลล์หรือการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตีแมลงกอสอลล์ จะต้องไม่ เป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตีแมลงกอสอลล์ทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ

ของผู้ผลิตเครื่องตีมีแอลกอฮอล์จะกระทำได้อเฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม และให้ปรากฏได้เฉพาะภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ โดยต้องไม่ปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ หากฝ่าฝืนมีความผิด และมีโทษตามกฎหมาย แม้จะเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรี อย่างเป็นธรรมอยู่บ้าง เพราะมีผลกระทบต่อการขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว โดยหากฝ่าฝืนมีความผิดและมีโทษตามกฎหมายก็ตามแต่การจำกัดเสรีภาพดังกล่าว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง บัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ และการคุ้มครองผู้บริโภค และบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพเท่าที่จำเป็น และไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งเสรีภาพนั้นโดยมีผลใช้บังคับทั่วไปกับบุคคลที่ขายสินค้าประเภทนั้น และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และกฎหมายดังกล่าวก็ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นไว้ด้วย ดังนั้นพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๔๓ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

นายจรรุญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ